

PLJESAK DLAN-OM

DOGAĐANJA

CLIN D OEIL 2024
PROSLAVA KULTURE GLUHIH

ZANIMLJIVOSTI

JEDNA OD NAJBOLJIH PLEŠAČICA
FLAMENKA NA SVIJETU BILA JE GLUHA

ZANIMLJIVOSTI IZ POVIJESTI

JOSIP KOMERIČKI
PRVI PREDSEDNIK
SAVEZA GLUHIH HRVATSKE

broj.

ISSN 2991-1168

Broj 14 / srpanj / 2024

UREDNIŠTVO

Izdavač: Udruga "Kazalište, audiovizualne umjetnosti i kultura Gluhih - DLAN"

Glavni urednik: Angel Naumovski

Odgovorni urednik: Angel Naumovski

Urednici: Lino Ujčić i Angel Naumovski

Prijevod: Dijana Adžić

Dizajn i priprema za tisak: Lino Ujčić

Fotografije: foto arhiv Dlan

Dizajn na naslovnici: Lino Ujčić

Tisak: Tiskara Ban

Adresa: Korčulanska 10, 10000 Zagreb

E-mail: udruga.dlan.zagreb@gmail.com

Web stranica: www.dlan.hr

IBAN: HR 9524020061100074154

OIB: 51629434968

Matični broj: 1608037

Časopis izlazi uz financijsku podršku:

SADRŽAJ

RIJEČ UREDNIKA

3 str.

DOGAĐANJA

*Festival Clin d'Oeil 2024.:
proslava kulture gluhih*

4 str.

ZABAVNI KUTAK

Zabave mladih nekad i danas

10 str.

ZANIMLJIVOSTI

*La Singla: Jedna od najboljih
plesaćica flamenka na svijetu
bila je gluha*

12 str.

ZABAVNI KUTAK

Jesu li gluhanijemi nesretni?

15 str.

ZANIMLJIVOSTI IZ POVIJESTI

*Josip Komerički - Prvi predsjednik
Saveza gluhih Hrvatske*

16 str.

Poštovani i dragi čitatelji i pratitelji programa i projekata u Udruzi "DLAN" te ljubitelji i pristaše kulture i umjetnosti Gluhih,

Doletio nam je, na sveopću radost, tugu te ogorčenje nekima (govorim o 10. i 11. stranici ovog primjerka), dragi nam časopisa „Pljesak DLAN-om“.

Prije nego što počnem kritizirati (dobronamjerno ili zlonamjerno, kako god), želim podijeliti s vama zanimljivu informaciju koju sam dobio od prijateljice (da, i ona i ja smo Generacija X) o svim generacijama koje postoje. Spominjem zanimljivosti iz članka na web stranici www.stampar.hr da na svijetu postoje sedam generacija: „Velika generacija“ (rođeni između 1901. i 1924.), „Tiha generacija“ (od 1925. do 1945.), „Baby boomer generacija“ (od 1946. do 1964.), „Generacija X“ (od 1965. do 1979.), „Generacija Y – Milenijalci“ (od 1980. do 1994.), „Generacija Z“ (od 1995. do 2012.) i „Generacija Alfa“ (od 2013. do 2025.).

Neću previše o tome pričati, koga zanima više o tome nek' digne sidro i krene na plovību bespućima interneta. Ukratko i uglavnom, to mi je asocijacija na štivo na 10. i 11. stranici ovog primjerka.

Ove godine su članovi Udruge „Kazalište, audiovizualne umjetnosti i kultura Gluhih – DLAN," imali čast i priliku prezentirati i promovirati rad, programe i rezultate rada Udruge "DLAN" na Svjetskom festivalu kulture i umjetnosti Gluhih "Clin d'Oeil" u Reimsu. I na međunarodnoj razini postizemo uspjehe i rezultate

dugogodišnjeg rada drage nam Udruge "DLAN". Više o tome na 4. stranici dragog nam časopisa "Pljesak DLAN-om".

Svjedoci smo i žrtve vlastitog nemara i nepoštovanja prema starim gluhim osobama, aktivistima, pokretačima za prava gluhih, osnivačima mnogobrojnih organizacija i udruga Gluhih koji su nam ostavili u nasljedstvo to bogato nasljeđe – organizacije i udruge gluhih, tradicije, znakovni jezik, mnoge aktivnosti kao što su klubovi gluhih, sport, umjetnost i različiti događaji tipa maskenbali, godišnjice rada raznih udruga i slično ... Još i dan danas traju te tradicije, ali u malom opsegu ... Valjda zahvaljujući generacijama Y, Z i Alfa!?

Na stranici 12. imate članak o gluhoj plesačici flamenka koja je neko vrijeme bila najbolja na svijetu. Molim?! Što? Kako? ... hajde na stranicu 12. Malo poezije će vam dobro doći, i nadam se dobro sjesti – na stranici 15.

Vidimo se, čitamo se i nadam se pišemo. Lijepi pozdrav svima i ama baš svima!

Vaš i svačiji Angel

Festival Clin d'Oeil 2024.: proslava kulture gluhih

Festival Clin d'Oeil 2024., održao se u Reimsu od 4. do 7. srpnja 2024. To je najznačajniji događaj za zajednicu gluhih. Festival ima ključnu ulogu u promicanju znakovnog jezika i kulture gluhih. Pružanjem platforme na kojoj gluhi umjetnici mogu predstaviti svoje radove, festival doprinosi vidljivosti i prepoznavanju njihovih talenata. Također promiče kulturnu razmjenu i učenje između gluhih i čujućih zajednica.

Povijest festivala Clin d'Oeil

Festival Clin d'Oeil nastao je 2003. godine na inicijativu udruge "Cinéma Parlant". Glavni cilj bio je stvoriti platformu na kojoj

bi gluhi umjetnici mogli podijeliti svoj talent i kreativnost. Festival je od samog početka privukao raznoliku publiku, uključujući pripadnike zajednice gluhih i čujuće osobe zainteresirane za kulturu gluhih.

Tijekom godina festival se razvijao, širio svoj opseg i program. Od jednostavnih filmskih projekcija, razvio se u multidisciplinarni događaj koji uključuje kazališne predstave, umjetničke izložbe, koncerte, radionice i predavanja.

Festival se održava svake druge godine. Ove godine održava se po 11 put. Na festivalu je prijavljeno oko 20 000 članova zajednica gluhih iz 23 zemlje.

Filmovi i projekcije

Festival Clin d'Oeil poznat je po svojim projekcijama filmova gluhih redatelja ili filmova koji se bave temama vezanim uz gluhoću. Na ovogodišnjem festivalu sudionici su mogli vidjeti u filmovima jedinstvenu i često emotivnu perspektivu o iskustvima gluhih osoba.

Predstave i priredbe

Festival je također ponudio razne izvedbe uživo, uključujući kazališne, plesne i koncerte. Osmišljene su tako da budu pristupačne i ugodne za sve, bez obzira na to jesu li oni gluhi ili oni koji čuju.

Umjetnici su koristili francuski znakovni jezik (FSL) za komunikaciju i obogaćivanje svojih izvedbi, stvarajući impresivno i uključivo iskustvo. Program izvedbi se održavao u dvoranama La Comedie de Reims i Manege. A u subotu navečer je održana ceremonija dodjele nagrada.

Radionice i konferencije

Konferencije i okrugli stolovi organizirani su u prostoru sportskog kompleksa René Tys. Raspravljalo se o raznim temama o učenju znakovnog jezika, o pravima gluhih osoba, obrazovanju, podizanju svijesti, o umreživanju.

Važnost znakovnog jezika

Govorilo se o društvenoj uporabi znakovnog jezika, jer je znakovni jezik neophodan, za komunikaciju i uključivanje gluhih osoba. Znakovni jezik omogućuje gluhima da se u potpunosti izraze i aktivno sudjeluju u društvenom životu. U društvenim okruženjima, kao što su događaji u zajednici ili svakodnevne interakcije, znakovni jezik igra ključnu ulogu u olakšavanju razumijevanja i interakcije između gluhih i čujućih osoba. Učenje znakovnog jezika slušanjem ljudi također pomaže u razbijanju komunikacijskih barijera i promicanju inkluzivnijeg društva.

To omogućuje osobama koje čuju da bolje razumiju potrebe i iskustva gluhih osoba, promičući empatiju i međusobno poštovanje.

Raspravljalo se i o profesionalnoj uporabi znakovnog jezika, jer je u profesionalnom području znakovni jezik jednako važan. Gluhim osobama omogućuje potpunu integraciju na radno mjesto i učinkovit doprinos svojim timovima. Tumači znakovnog jezika igraju ključnu ulogu u olakšavanju komunikacije između gluhih i čujućih zaposlenika, kao i između kupaca i odjela.

Učenje znakovnog jezika

Obrazovanje znakovnog jezika temeljni je aspekt za osnaživanje gluhih osoba. Škole i obrazovni programi koji uključuju znakovni jezik omogućuju gluhim učenicima kvalitetno obrazovanje na njihovom materinjem jeziku. To poboljšava njihove šanse za dugoročni akademski i profesionalni uspjeh. Osim toga, svijest o znakovnom jeziku i programi obrazovanja za učitelje i školske administratore ključni su za stvaranje inkluzivnog obrazovnog okruženja. Razumijevanjem i korištenjem znakov-

nog jezika odgojno-obrazovno osoblje može bolje zadovoljiti potrebe gluhih učenika i poticati njihov svestrani razvoj.

Svijest i uključenost

Istaknuto je kako festival podiže svijest javnosti o izazovima i stvarnostima s kojima se suočavaju gluhe osobe. Predstavljajući radove i izvedbe na znakovnom jeziku, pokazuje bogatstvo i raznolikost kulture gluhih. Ova svijest pomaže smanjiti stereotipe i predrasude, promičući na taj način inkluzivnije društvo koje poštuje razlike.

Umrežavanje i promocija

Govorilo se i o tome kako Festival Clin d'Oeil nudi mogućnosti umrežavanja za umjetnike, profesionalce i članove zajednice gluhih. Sudionici se mogu umrežavati, dijeliti ideje i surađivati na budućim projektima. Ove interakcije obogaćuju društveno i profesionalno tkivo zajednice gluhih, otvarajući vrata novim mogućnostima i inicijativama.

Istaklo se kako je važno promovirati kreativnost i umjetničko izražavanje gluhih osoba, jer se tako potiče mlade talente da se uključe u umjetničke prakse i istraže svoje kreativne sposobnosti. Ovo promicanje umjetnosti i kulture doprinosi osobnom i kolektivnom razvoju članova zajednice gluhih.

Jedno od vrlo važnih predavanja na konferenciji, koje je izazvalo veliki interes sudionika održao je naš član „DLAN“ **Angel Naumovski** pod nazivom: „**Utjecaj gluhih umjetnika na Hrvatsku zajednicu gluhih**“. Prezentacija je bila o tome kako naša Udruga „DLAN“ sa svojim aktivnostima utječe na svijest kulture gluhih i na sam položaj gluhih osoba u društvu prateći naše programe i projekte. Angel je posebno istaknuo je kako su se dogodile pozitivne promjene djelomično zahvaljujući i tome što je Hrvatska ulaskom u EU potpisala UN-ovu konvenciju o pravima osoba s invaliditetom.

Festivalsko selo i Svečane večeri

Festivalsko selo, smješteno na najvećem parkiralištu u Stade Delaune s površinom od 7000m² bilo je srce događanja, gdje su se posjetitelji festivala sastajali i družili, slavili zajedno. U selu su bili informacijski štandovi, zanatske radnje i restorani. Organizirane su svečane večeri i zabave za gluhe. Sudionici su uživali na plesnom podiju, okušavali se u uličnoj umjetnosti uz poticaje i vodstvo komičara, cirkuskih izvođača, uličnih umjetnika, mađioničara, glazbenika.

Svake večeri su se u selu, nasuprot glavne pozornice, organizirale “zabave gluhih” koje su privukle gotovo 7000 ljudi. Kako bi se omogućilo gluhim osobama da što bolje iskuse glazbu, održani su koncerti pjevanja gluhih, umjetničkog oblika službeno priznatog od 2017. Te su koncerte ponudili umjetnici koji su i sami bili gluhi, a izvodili su potpisane verzije

postojećih pjesama ili vlastite skladbe. Dostupni su bili i vibrirajući prsluci. Ova tehnologija, koju su izvorno izmislili igrači videoigara kako bi se povećali osjećaji pri igranju videoigara, a omogućuje gluhim osobama da osjete vibracije tijekom koncerta. Projektori su također proizvodili svjetla u skladu sa zvukovima i ritmovima. Osmijesi su obasjali sva lica; tako da je umjetnički direktor Festivala David de Keyzer rekao "To je zato što je mjesto gdje smo naj sretniji mjesto gdje nas razumiju".

smještenim u kolibama koje je osigurao grad Reims i šatorima na otvorenom. Štandovi su bili otvoreni svaki dan od četvrtka, 4. srpnja do nedjelje, 7. srpnja 2024.

Na jednom od umjetničkih štandova izložio je svoje umjetničke ruksake, ukrasne kutije i privjeske član „DLAN-a“ Lino Ujčić i oduševljen je zanimanjem posjetitelja a i samom veselom atmosferom i susretima s mnogim sudionicima festivala.

Umjetničke izložbe

Umjetničke izložbe bile su jedan od ključnih dijelova festivala. Tu su bila izložena djela raznih gluhih umjetnika, od slikarstva do skulpture i fotografija. Ove izložbe pružale su uvid u kreativnost i raznolikost umjetničkog izražavanja unutar zajednice gluhih. Izložba je bila smještena u srcu sela Clin d'Oeil korišteno je 75 profesionalnih i umjetničkih štandova,

Zaključak:

Festival Clin d'Oeil 2024. puno je više od samog kulturnog događaja; to je proslava znakovnog jezika i kulture gluhih. Okupljajući umjetnike, profesionalce i entuzijaste iz različitih sredina, stvara se prostor uključenosti, dijeljenja i otkrivanja. Ovaj festival ima ključnu ulogu u promicanju znakovnog jezika i podizanju svijesti javnosti o bogatstvima i izazovima zajednice gluhih. Sudjelovanjem u ovom događaju svatko može doprinijeti izgradnji inkluzivnijeg društva koje poštuje jezičnu i kulturnu raznolikost.

*

Prijatelji i suradnici iz Portugala Marta i Tony sa Linom i Angelom

Zabave mladih nekad i danas

***La Singla:
Jedna od najboljih
plesaćica flamenka
na svijetu bila je gluha***

Fotografija kratkog filma "La Singla"

Poznata kao La Singla , bila je jedna od najboljih plesaćica flamenka na svijetu, a bila je gluha. Postigla je veliki uspjeh i međunarodno priznanje.

Plešući je odrasla i dosegla vrh

Antonia Singla, umjetnički poznata kao "La Singla", odrasla je u obitelji sa 17 braće i sestara, a njezina se gluhoća pojavila nakon meningitisa nekoliko dana nakon rođenja. Zvala se Antoñita i naučila je govoriti u dobi od 8 godina dok je učila plesati rumbе, fandangose , bulerije i flamenco.

Prve javne nastupe imala je s 12 godina u nekim tavernama u Barceloni, a odmah je krenula i njezina karijera bailaore (plesaćice flamenka na španjolskom). Neko-

liko godina kasnije, već je radila s velikanima flamenca kao što su Paco de Lucía (koji se smatra najboljim flamenco gitaristom u povijesti) ili Camarón de la Isla (jedan od najvećih flamenco pjevača svih vremena). U dobi od 14 godina sudjelovala je u filmu, nominiranom za Oscara za najbolji strani film 1963. (Los Tarantos).

U mladosti je putovala Europom, četiri godine uzastopno nastupala u više od 30 europskih gradova kao headliner, a posebno je uspjela u Njemačkoj, gdje je izazivala veliko divljenje i čak je bila proglašena najboljom plesaćicom na svijetu.

U sljedećem videu možete vidjeti njen nastup kada je imala oko 17 godina: <https://www.youtube.com/watch?v=3VyNak-WH6pw&t=449s>

Kako je mogla plesati kad je bila gluha?

Počevši od djetinjstva, La Singla je pratila ritam majčinog pljeskanja dok je usvajala ritam i gledala se u ogledalo. Kad je postala velika plesačica i počela nastupati, ostatak flamenco trupe (gitarist, udaraljkaš, pjevač, itd.) je morao slijediti ritam koji je označila La Singla dubokim zvukovima njezinih tapkanja nogama, pa se govorilo da je plesala "po instinktu". Jean Cousteau, znameniti francuski pjesnik, pisac i umjetnik, rekao je za La Singlu da je "bljuvala vatru iz usta i gasila je nogama".

Dokumentarni film o La Singli

U 2023. dugometražni dokumentarni film "La Singla" premijerno je prikazan na nekoliko filmskih festivala. Njena direktorica Paloma Zapata otkrila ju je slučajno i nakon što je bila fascinirana njezinim izgledom malo je pretražila internet, no našla je vrlo malo informacija.

Nakon što ju je vidjela kako pleše u videu, redateljica se zapitala kako La Singla nije "današnja ikona flamenka i nema više in-

formacija o njoj", pa je započela opsežno istraživanje koje ju je dovelo do snimanja ovog dokumentarca. Dokumentarac poziva gledatelja da prati La Singlin. Život i kroz intervju upozna njene osjećaje. Oni koji su imali priliku pogledati dokumentarac na festivalima pohvalili su film, a na IMDB- u već ima ocjenu 8,1.

Plakat La Singla na njemačkom promovira zrakoplovna tvrtka Iberia

Žena, Ciganka, Gluha i Siromašna

U La Singlinom djetinjstvu i mladosti nije bilo lako biti žena, ciganka, gluha i siromašna. Živjela je u sirotinjskom naselju i njezin je otac napustio obitelj kad je bila dijete kako bi otišao u Francusku, ali se vratio da upravlja njome kad je saznao da je njegova kći zvijezda flamenka i iskorištavao ju je za svoju dobrobit, kontrolirajući njezin život.

Ovo mačo iskorištavanje i druga zlostavljanja na kraju su utjecala na mentalno zdravlje La Single (vjerojatno depresija), što je dovelo do njezinog povlačenja iz profesionalnog plesa nakon više od desetljeća uspjeha, kada je bila na vrhuncu svoje karijere.

Unatoč ogromnoj popularnosti koju je postigla u svoje vrijeme i zaslugama što je postigla toliki uspjeh dok je bila gluha, njezina je figura praktički zaboravljena, a redatelj dokumentarca vjeruje da je to uglavnom zato što je La Singla "bila ciganka u vrijeme kada je postojala bio još veći rasizam nego sada, a bila je i žena". No, La Singla je prkosila normama svog vremena, primjerice, plesala je u hlačama (što je u 60-ima za žene bilo neobično).

Vjerojatno zbog traumatičnog iskustva zlostavljanja koje je pretrpjela, La Singla danas više ne želi imati ništa s tim vremenom i vodi miran život sa svojim unucima.

*

Jesu li gluhonijemi nesretni?

Tko nije imao ništa, nije ništa izgubio, a tko nije ništa izgubio, nema za čim žaliti.

Ali gluhonijemi nikada nisu čuli niti govorili, dakle, nisu izgubili ni sluh ni govor, pa stoga ne mogu žaliti ni za jednim ni za drugim.

E sad, tko nema za čim žaliti, ne može biti nesretan, pa tako ni gluhonijemi niti mogu niti nisu nesretni.

Štoviše, velika im je utjeha što sluh mogu zamijeniti pisanjem, a govor znakovima.

*Odgovor Laurenta Clerca mladoj markizi de D.
1864.g*

JOSIP KOMERIČKI

Prvi predsjednik Saveza gluhih Hrvatske

Nakon pet godina rada ukida se privatna Lampeova škola i otvara se Zemaljski zavod za odgoj gluhonijeme djece u vili Sacias na Vinogradskoj cesti. Zavod se 1894. premješta u Ilicu 83, gdje danas djeluje Centar za odgoj i obrazovanje Slava Raškaj. Zemaljski zavod za odgoj gluhonijeme djece pohađao je i Josip Komerički.

Bio je jedan od najvećih hrvatskih aktivista i boraca za inkluziju gluhih osoba koji se čitav život zalagao za radno osposobljavanje i zapošljavanje gluhih, za njihovu rehabilitaciju – socijalnu, kulturnu, sportsku i svaku drugu uključivost u društvo. Upravo je Komerički najzaslužniji što se Drugi svjetski kongres Svjetske federacije gluhih (WFD) 1955. održao u Hrvatskoj, u Zagrebu.

Prva škola za gluhe osobe u Hrvatskoj otvorena je 1885. u Zagrebu. Školu je otvorio gluhi učitelj Adalbert Lampe s gluhim doseljenicima iz austrougarskih zemalja, među kojima je bilo nekoliko uglednih i imućnih obrtnika i industrijalaca.

Josip Komerički je rođen 1913. u Desiniću u Hrvatskom zagorju od majke Austrijanke Anne Fuchsbichler i oca Hrvata Mihajla Komeričkog. S dvije godine obolio je od šarlaha, tada opasne i smrtonosne bolesti, bolest je preživio, ali je kao posljedica nastupila gluhoća. Neposredno nakon kraja Prvog svjetskog rata ubijen mu je otac, nakon čega majka rasprodaje imovinu u Desiniću i seli se u Zagreb. Između ostaloga i zbog toga da bi Josip mogao ići u školu, što kao gluha osoba ne bi mogao u Desiniću.

U Zemaljski zavod za odgoj gluhonijeme djece smješten je od 1920. do 1926. Već i tu nailazi na nepravdu – škola se dijelila

na gluhe i slijepe, a slijepa djeca imućnijih roditelja imala su bolji tretman – te smatra da bi svi trebali biti ravnopravni. Također smatra da bi školovanje trebalo biti besplatno jer su ovu školu mogla pohađati samo gluha djeca imućnijih roditelja, onih koji su mogli plaćati skupu školarinu. Ostali su bili društveno nezbrinuti, potpuno marginalizirani i tretirani kao invalidne i beskorisne osobe.

Nakon Zemaljskog zavoda 1926. upisuje Stručnu narodnu školu koju završava sa zvanjem postolara a 1929. u Zemunu završava bravarski zanat. Nakon povratka u Zagreb Komerički se počinje intenzivno zalagati za napredak do tada potpuno zapostavljenih gluhih osoba svih dobnih skupina. U to vrijeme rijetko tko od njih je bio školovan ili je imao bilo kakav zanat. Vrlo mlad pristupa i društvu “Dobrotvor” preko kojeg su organizirane kazališne predstave i izložbe radova gluhih obrtnika. Na tim su izložbama skupljena znatna sredstva za gradnju Doma gluhih. U sklopu društva formirana je i nogometna momčad gluhih.

“U vrijeme NDH, s obzirom na to da zbog gluhoće nije bio vojni obveznik i da mu je majka bila Austrijanka, Ante Pavelić mog oca šalje na rad u Njemačku, u tvornicu aviona. Nakon što je odradio mjesec dana i primio prvi plaću, otac bježi iz tvornice i pješice se vraća u Zagreb. Po povratku u Zagreb morao se sakrivati, priključio se ilegalnom pokretu i s ostalim ilegalcima nosio je vreće s kruhom i obućom zatvorenicima koji su bili stacionirani u vagonima na pruzi u Heinzellovoj ulici. To je trajalo sve dok je u Heinzellovoj bila njemačka straža, kada su ustaše primijetili da zatvorenici primaju pakete postavili su svoju stražu. Prilikom jednog

takvog zadatka ustaše su napale ilegalce, neki su bili ranjeni, uhapšeni i poslije obješeni, moj otac je uspio pobjeći. Iako gluhonijem, nastavlja pomagati pokretu otpora sve do oslobođenja. No istovremeno radi s gluhim osobama, pomaže im u zapošljavanju i nikada nije dozvolio da se ponižava gluha osoba i radi razlika između čujućih i gluhih”, rekla je Margareta Pejčić, kćer od Josipa Komeričkog.

Nakon završetka Drugog svjetskog rata Komerički pokreće inicijativu za osnivanje udruženja gluhih na području cijele države s ciljem rehabilitacije gluhih osoba i njihovom ravnopravnom statusu u društvu. Prva poslijeratna lokalna udruga gluhih osnovana je u Splitu, a u lipnju 1945. u Zagrebu je osnovano društvo “Jedinstveni narodni front gluhih Hrvatske”. Dolazi do kontakta s gluhima iz drugih republika te se već na skupu u Zagrebu, u listopadu 1945., osniva “Savez defektnih sluhom Jugoslavije”. Izvršni odbor gluhih za Hrvatsku konstituiran je godinu dana kasnije.

Komerički je jedan od osnivača “Jedinstvenog narodnog fronta gluhih Hrvatske” a 1951. izabran je za prvog predsjednika Saveza gluhih Hrvatske i na njegovu čelu ostaje sve do smrti 1965. Za to vrijeme proširio je mrežu organizacije u svim većim gradovima Hrvatske, zalagao se za školovanje, radno osposobljavanje i zapošljavanje gluhih. Inicirao je osnivanje škola za gluhe u Splitu i Karlovcu i škole za tehničke crtače u Rijeci. S osnivanjem 27 kotarskih udruga gluhih otkrivena su, evidentirana i poslana u škole brojna gluha djeca i mladež, a Savez je tijekom 50-ih i 60-ih godina otvaranjem novih škola i odjeljenja uspio osigurati mjesta za školovanje za svu gluhu djecu. I par stotina mladih gluhih, prestarih za školu, prihvaćeno je sa sela te osposobljeno i zaposleno.

Također, mnogi nezaposleni uključeni su u radni odnos nakon prve obuke u omladinskim radnim brigadama gluhih. Za gluhe su otvorene brojne zanatske radionice, domovi i škole u glavnim gradskim središtima. Gluhi su u velikom broju bili uključeni u industriju krojačke, konfekcijske, metalne, stolarske, obučarske, fotografske, grafičke struke. Obuhvaćeni su gotovo svi zanati, gluhi su tako mogli raditi, osigurati svoju egzistenciju i prehranjivati sebe i svoje obitelji. Ponovo se organizira umjetnička djelatnost – slikarske izložbe, scenska djelatnost, osobito pantomima te folklor, uz suradnju tada najpoznatijih hrvatskih književnika i kazališnih djelatnika.

“Moj otac s aktivnostima tu ne staje”, isticala je Margareta Pejčić. “Nakon što je uporno sjedio četiri dana pred Bijelim dvorima u Beogradu uspijeva doći do predsjednika Jugoslavije Josipa Broza Tita s molbom da država financijski pomogne

organizaciju gluhih. Tito ga je saslušao i prihvatio kritiku da su gluhe osobe potpuno zapostavljene u društvu. Naložio je država daje financijsku pomoć za gluhe osobe.

Želim posebno istaknuti kako je svojoj tajnici rekao: ‘Kada zove Komerički, oslobodite liniju’. Otac se Titu svidio i zbog toga što je kao i on bio Zagorac. Zahvaljujući toj financijskoj pomoći bilo je lakše osnovati radionice za gluhe. Također zahvaljujući mom ocu Drugi svjetski kongres Svjetske federacije gluhih (WFD) 1955. održao se u Hrvatskoj, u Zagrebu. Tito je bio oduševljen prijedlogom da se Savez gluhih Jugoslavije kandidira za održavanje kongresa, na Titov nalog Zagreb i Hrvatska odabrani su kao mjesto održavanja kongresa”.

S Kongresa s članovima Saveza gluhih Jugoslavije – na fotografiji su i Većeslav Holjevac i Andrija Štampar. Komerički je četvrti zdesna, Holjevac je u sredini, a Štampar u drugom redu gore desno.

Drugi svjetski kongres Svjetske federacije gluhih u Zagrebu okupio je oko dvije tisuće sudionika iz cijelog svijeta. Bio je to jedan od prvih svjetskih kongresa u bivšoj, tada joj mladoj državi. Kolika je bila važnost ovog događaja govori činjenica da je visoki pokrovitelj kongresa bio Tito, a Počasni odbor kongresa sastojao se od predstavnika najviše državne vlasti, u njemu su bili predsjednik Savezne narodne skupštine Moše Pijade, državni sekretar za van-

Drugi Svjetski kongres gluhih, Zagreb 1955.g.

jske poslove Koča Popović, predsjednik Izvršnog vijeća NR Hrvatske Jakov Blažević, predsjednik Odbora za vanjske poslove Savezne narodne skupštine Veljko Vlahović, predsjednik Narodnog odbora Grada Zagreba (danas funkcija gradonačelnika) Većeslav Holjevac, predsjednik Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu Andrija Štampar i predsjednici Narodnih skupština Slovenije, Crne Gore i Makedonije.

“Na kongresu su sklopljena poznanstva i kontakti sa sudionicima iz cijeloga svijeta, nakon čega je uslijedio poziv Savezu gluhih Jugoslavije iz Rusije i Kine. Delegacija gluhih tada ponovo odlazi Titu s molbom za pomoć za organizaciju puta u ove dvije zemlje. Tito je bio oduševljen, sve im je bilo omogućeno, Tito je čak dao svoj službeni avion koji ih je prevezao od Beograda do Budimpešte. Delegacija gluhih Jugoslavije posjetila je Kijev, Lenjingrad i Moskvu. Bila je to jedna od prvih službenih posjeta jedne jugoslavenske

delegacije Moskvi. Nakon Rusije delegacija gluhih Jugoslavije posjetila je Peking”, istaknula je Margareta Pejčić.

Josip Komerički bio je predsjednik Saveza gluhih Hrvatske i potpredsjednik Saveza gluhih Jugoslavije sve do svoje smrti 1965. Za svoj rad dobio je brojna priznanja i odlikovanja među kojima je i Orden zasluge za narod sa srebrnim zracima koji mu je dodijelio predsjednik Tito.

“Kada je moj otac umro, bilo je rečeno da na Mirogoju više nema mjesta i da će ga pokopati na Miroševcu. Ja sam tada kazala da ako misle mog oca nakon svih njegovih zasluga pokopati na Miroševcu, ja ću na sprovod dovesti tri svećenika. Nakon toga su se članovi Saveza gluhih Hrvatske ustrašili i mjesto na Mirogoju je pronađeno”, naglasila je Margareta Pejčić.

*

